

De Slachtbelastingverordening van den Karangasemraad.

In het artikel van Mr. H. D. van Werkum „De gebreken der slachtbelasting-ordonnantie” opgenomen in aflevering 8 van „Locale Belangen”, jaargang 1934 werd de noodzaak aangetoond van een herziening van de bepalingen inzake de heffing van een slachtbelasting, met name werd aangedrongen de mogelijkheid te openen om behalve geldboete, hechtenis te kunnen opleggen aan de clandestiene slachters.

Het leek mij niet ondienstig, naar aanleiding van dit artikel, hier weer te geven hoe de Karangasemraad deze materie geregeld heeft.

Ter inleiding moge dienen, dat in 1921 het gouvernementslandschap Karangasem, op Bali gelegen, ophield te bestaan en tegelijk met de daadwerkelijke invoering van het rechtstreeksch bestuur een lokaal ressort werd ingesteld, omvattende het gebied van het voormalig gouvernementslandschap Karangasem (instellingsordonnantie Staatsblad No. 758 van het jaar 1921).

Het zou te ver voeren nu in te gaan op het bijzonder karakter van dit autonoom gebiedsdeel. Volstaan moge worden met de opmerking, dat verscheidene zaken, elders aan de centrale overheid ter regeling voorbehouden, hier onder de regelingscompetentie van het locale ressort vallen (heerendienstregeling, bemoeienis met de land-renteheffing, heffing van een slachtbelasting etc.).

Slechts één dezer onderwerpen, namelijk de heffing van een slachtbelasting zal hier besproken worden.

In 1922 werd een slachtbelastingverordening vastgesteld ter vervanging van de oude land-schapsverordening dateerende van 1915. De artikelen 4 en 8 worden hieronder overgenomen.

„Artikel 4.

„1. Het is - behoudens het in de volgende „alinea bepaalde - aan een ieder ¹verboden een „rund, buffel of varken voor het slachten waar- „van belasting verschuldigd is, te slachten zonder „vooraf de verschuldigde belasting voldaan te „hebben en zonder bijzijn van den persoon, die „van raadswege is aangewezen om bij het slach- „ten tegenwoordig te zijn.

„2. De vorige alinea is niet van toepassing, „wanneer het dier door een ongeval in zoo- „danigen staat is geraakt, dat het onverwijd „moet worden geslacht. In dit geval moet binnen „2 maal 24 uren, nadat het dier is geslacht, de „verschuldigde belasting zijn voldaan en met het en, „blijke daarvan verkregen vergunningsbewijs

„gehandeld zijn overeenkomstig het slot van den „tweeden zin der 2e alinea van artikel 5”.

„Artikel 8,

„Met een boete van ten hoogste f 25,— (vijf „en twintig gulden) wordt gestraft :

„a. het slachten van een rund, buffel of varken, „in strijd met het verbod in de eerste alinea „van artikel 4 ;

„b. het niet voldoen binnen den termijn van 2 „maal 24 uren bij de tweede alinea van ar- „tikel 4 gesteld, aan de daar omschreven „verplichtingen.

„Indien tijdens het plegen van de overtreding „als bedoeld onder a van dit artikel nog een jaar is „verloopen, sedert eene vroegere veroordeeling „van den schuldige wegens gelijke overtreding „onheroepelijk is geworden, kan het rund, de „buffel of het varken waarmede de overtreding „is gepleegd worden verbeurd verklaard,

„Door den Voorzitter van den Karangasem- „raad kan uit 's raads kas eene premie ten be- „drage van ten hoogste f 15,— (vijftien gulden) „worden uitgekeerd aan den aanbrengrer en de „personen, die rechtstreeks of zijdelings hebben „medegewerkt tot de ontdekking van de overtre- „ding, met dien verstande dat aan den aanbrengrer „de helft toekomt en de wederhelft aan de andere „personen”.

In Karangasem dient bij *niet*-betaling van de boete, waartoe een overtreder van de slachtbelastingbepalingen is veroordeeld, deze de vervangende hechtenis te ondergaan. Er is hier namelijk geen sprake van een fiscaal delict in den zin van de landsregeling. Lijfswang noch verhaal op de goederen van den veroordeelde is hier noodig en (gelukkig) mogelijk. Waar tegen overtreding een maximum geldboete van f 25,— wordt bedreigd, kan een vervangende hechtenis van maximaal 50 dagen worden opgelegd. Regel is dat bij veroordeeling, de Magistraat (bestuursambtenaar, dus vaak beter dan een Landrechter bekend met de eischen van de praktijk !) een boete oplegt, hooger dan de verschuldigde belasting. Slechts in uitzonderlijke gevallen wordt een lagere boete opgelegd.

Een strooman heeft in dit ressort dan ook geen gelukkig lot en zal zich er wel voor wachten zijn diensten tegen een lage belooning aan te bieden. Wordt het loon van den strooman te hoog, dan kan de slachter beter een slachtbrief koopen !

Hierbij komt dat bij recidive de mogelijkheid van verbeurdverklaring van het geslachte dier bestaat (artikel 8),

De preventieve kracht van de Karangasemregeling is stellig grooter dan die van de handsregeling. Dit bewijst wel het feit dat in de andere onder-

afdeelingen van het gewest Bali en Lombok de bestrijding van de clandestiene slacht, vooral vòòrdat de verlaging van de slachtbelasting voor eigen slacht en de vrijstelling van de speenvarkens van slachtbelasting waren ingevoerd, zeer moeilijk was. *)

Het bovenstaande moge aantoonen dat plaatselijke regelingen doeltreffender kunnen zijn dan algemeene regelingen.

M. BOON.

Karangasem, Mei 1934.

Iets over de wetgevende bevoegdheid van den regentschapsraad.

Art. 55 R.O. verklaart den Regentschapsraad bevoegd om verordeningen vast te stellen, die hij in het belang van het regentschap noodig oordeelt, of die vereischt worden tot de uitvoering van algemeene of provinciale verordeningen. Dit artikel behelst alzoo de wetgevende bevoegdheid van den regentschapsraad. Is het ten aanzien van verordeningen, welke moeten worden vastgesteld tot uitvoering van algemeene of provinciale verordeningen, in het algemeen gemakkelijk na te gaan, tot hoever de regelingsbevoegdheid van den regentschapsraad zich daarbij kan of mag uitstrekken, heel anders is het gesteld met betrekking tot onderwerpen, welke de raad „uit zich zelve”, krachtens zijn autonomie, bij verordening wenscht te regelen in het belang van het regentschap. Hoever strekt zich de wetgevende bevoegdheid van den regentschapsraad uit? Mag de regentschapsraad alle onderwerpen, van welken aard ook, bij verordening regelen, wanneer zulks in het belang van het regentschap wordt geoordeeld? Moeten we ons het „belang van het regentschap” begreep denken, zoodat dit belang zich niet verder uitstrekt dan tot aangelegenheden, welke men gevoegelijk tot de huishouding van het regentschap kan rekenen, dan wel omvat de wetgevende bevoegdheid van den regentschapsraad al wat het belang van het regentschap schijnt te vorderen, ook al zou dit niet direct als iets van „huishoudelijke aard” zijn aan te merken?

Mr. Dr. H. Westra schijnt aan het begrip „belang” een beperkte beteekenis te hechten, waar hij met betrekking tot art. 63 P.O. in zijn „Nederl.-Indische Provinciaal recht” (blz. 67) het volgende opmerkt:

„Het eerste en voornaamste uitvloeisel van de autonomie is het maken van verordeningen

in het provinciaal belang. Moeten die verordeningen zich derhalve in de eerste plaats beperken tot het grondgebied van de provincie, zij hebben zich eveneens te houden binnen de perken van het provinciaal huishouden”.

Is dit juist, dan geldt, wat hier van art. 63 P.O. gezegd wordt, evenzeer voor art. 55 R.O. Dit artikel dient alzoo te worden gelezen in strikt verband met art. 52 R.O. volgens hetwelk de regeling en het bestuur van de huishouding van het regentschap aan den regentschapsraad behoort. De wetgevende bevoegdheid van den regentschapsraad schijnt zich dus niet verder uit te strekken, dan tot hetgeen valt binnen de grenzen van de regentschapshuishouding. Het algemeene kenmerk van de regentschapsverordeningen is, v. z. v. zij worden vastgesteld tot uitvoering van de autonome taak, in deze gedachtegang, dat ze slechts regelingen mogen bevatten nopens aangelegenheden, welke met de huishouding van het regentschap verband houden. Maar nu stuiten we op een andere moeilijkheid, namelijk op de vraag, wat dan eigenlijk de huishouding van het regentschap uitmaakt.

Waar, zooals Mr. Dr. Westra in zijn bovengenoemd werk, ten aanzien van den omvang van de provinciale autonomie opmerkt, hetwelk eveneens geldt voor de autonomie van het regentschap, van eigen, aangeboren bevoegdheden nimmer sprake was, kan met betrekking tot den omvang van het regentschapshuishouden, alleen worden gedacht aan de overgedragen bevoegdheden.

Wij zullen ons hierbij niet ophouden met het door Mr. Dr. Westra in zijn bovengenoemd werk, mede aan de hand van verschillende schrijvers, zoo fijn uitgesponnen onderscheid tusschen die overgedragen bevoegdheden, welke als autonomie, en die, welke als medebestuur zijn te rangschikken. Wij volstaan in deze met de wijzen op het door Mr. Van Poelje terzake gestelde criterium, welke schrijver autonomie aanwezig acht, wanneer de opdracht door het hooger gezag in „algemeene termen” en medebestuur, wanneer het bij „bijzondere opdracht” gegeven is.

Met dit criterium voor oogen zullen we thans nagaan, welke bevoegdheden, liggende op het terrein van de autonomie, aan den regentschapsraad zijn op- of overgedragen; bevoegdheden dus, welke zijn te rangschikken tot de huishouding van het regentschap, en het belang waarvan aanleiding kan geven tot het vaststellen van regelen bij verordening.

In tegenstelling met hetgeen de instellingsordonnanties van de drie provincies ons te zien geven, in welke ordonnanties verschillende be-

*) Ook de Karangasemraad heeft een noodregeling voor huisslacht vastgesteld analoog aan die opgenomen in Staatsblad 1933 No. 352 en de slacht van varkens beneden een bepaalde maat van belasting vrijgesteld.

moeienissen worden opgesomd ten aanzien van zaken, waarvan de zorg, hetzij van het centraal gezag, hetzij van de opgeheven locale raden, op de provincie overgaan, behelzen de instellingsordonnanties van de onderscheidene regentschappen, behoudens de beheersoverdracht van eenige daarin genoemde zaken van de vroegere gewestelijke raden, geene overdracht van bevoegdheden aan het regentschap.

Deze onvolledige staat van zaken vindt in zoverre aanvulling, doordat aan de provinciale raden de bevoegdheid is verleend, om ten aanzien van de als provinciale verordeningen geldig gebleven toenmalige gewestelijke verordeningen te bepalen, welke daarvan als regentschapsverordeningen blijven werken, elk voor het gebied waar ze tot dusver hebben gegolden. Voor wat betreft de provinciale raad van West-Java, deze heeft van de gegeven bevoegdheid gebruikt gemaakt door bij verordening van 18 December 1926 en van 17 December 1929 te bepalen, dat de daarin genoemde verordeningen voor elk der daarbij genoemde regentschappen als regentschapsverordeningen blijven werken. Als leidend beginsel, hetwelk aan die aanwijzing ten grondslag heeft gestrekt, gold de overweging, dat de in die „overgedragen” verordeningen geregelde onderwerpen zuiver plaatselijke belangen betreffen, welke geacht mogen worden te behooren tot de regentschapshuishouding en daarom beter aan de regentschappen ter verzorging dienen te worden overgelaten. (vide Prov. blad 1926 No. 11).

Intusschen valt noch in de regentschapsordonn. of de instellingsordonn. der onderscheidene regentschappen, noch in de aanwijzing door den Prov. Raad betreffende de als regentschapsverordeningen in werking blijvende vroegere gewestelijke verordeningen, een positieve begrenzing te zien van de huishouding van het regentschap.

Er blijft immers nog ruim terrein over van onverzorgde belangen, dat ook door het regentschap tot zich kan worden getrokken.

Mr. Dr. Westra ziet in art. 64 P.O. (56 R.O.) een nadere omschrijving van wat provinciaal (regentschaps) belang is, doch ook weer negatief.

Keeren we thans terug tot ons punt van uitgang. Aan de hand van het bovenstaande kunnen we nopens den omvang van de wetgevende bevoegdheid van den regt. raad aannemen, dat in het stelsel van de regt. ordonnantie de raad in het algemeen bevoegd is al zoodanige verordeningen vast te stellen, welke in het belang van het regentschap noodig worden geoordeeld.

Daar evenwel nergens een positieve omlijning is gegeven van hetgeen valt binnen de perken van de regentschapshuishouding, in het licht waarvan het belang, dat tot vaststelling van regelen noopt, bezien moet worden, zoodat hetgeen tot

die huishouding behoort slechts in negatieven zin is aan te duiden, namelijk, dat daartoe gerekend kan worden, al wat niet behoort tot de zorg en bemoeienis van een hooger gezag of door dat gezag tot zich getrokken of het aan zich heeft voorbehouden, is het begrip „regentschapshuishouding” zeer relatief, waardoor tevens de omvang der wetgevende bevoegdheid van den regentschapsraad niet nauwkeurig valt aan te geven. Zelfs ten aanzien van onderwerpen, welke reeds een regeling hebben gevonden in een algemeene of provinciale verordening, die op het regentschap van toepassing is, is de regentschapsraad niet absoluut verboden terzake regelingen vast te stellen. De betreffende regt. verordening mag alleen geen bepalingen inhouden nopens punten, waartoe reeds in een algemeene of provinciale verordening is voorzien, tenzij daartoe vrijheid is gegeven.

Door het ontbreken van een positieve „taakverdeeling” nopens de wetgeving, kan de regt. raad in het algemeen elke materie bij verordening regelen, welke de raad in het belang acht van het regentschap, behoudens de reeds vermelde restrictie van art. 56. R.O. Of de regentschapsraad in een bepaald geval de grenzen van zijn wetgevende bevoegdheid overschrijdt, door te treden in een regeling, welke niet behoort tot de taak van den regentschapsraad, zal door het hooger gezag moeten worden beoordeeld. Tegen overschrijding van 's raads wetgevende bevoegdheid kan alleen in preventief opzicht worden gewaakt.

Er zijn zeker onderwerpen, waarover men niet in twijfel kan verkeerden, dat de regeling of de zorg daarvan behoort tot de taak van het centraal gezag of de provincie. Aan den anderen kant kunnen zich echter gevallen voordoen, waarbij men niet positief kan zeggen, of de regt. raad al dan niet bevoegd is terzake regelen van verordenden aard vast te stellen. Een voorbeeld levert het onderwerp, dat geregeld was in de verordening van den voormaligen gewestelijke raad van Bantam van ^{28 December 1923} _{31 Mei 1924} waarbij het verboden was om zich met slag-, steek- of vuurwapens te vertoonen op voor het publiek toegankelijke plaatsen, waar feestelijkheden of pasars worden gehouden.

Deze verordening behoorde niet tot de groep, welke bij de vorengenoemde provinciale verordeningen van 18 December 1926 en van 17 December 1929 als regentschapsverordening werd aangewezen. Na verstrijking van den in art. 24 Instellingsordonn. Prov. West-Java genoemden fatalen termijn heeft deze verordening opgehouden te werken.

Op grond van het door den Provinciale raad ten aanzien van de aanwijzing der vroegere ge-

westelijke verordeningen als regentschapsverordeningen gehuldigde beginsel, namelijk, dat onderwerpen welke zulk een plaatselijk karakter dragen, dat ze geacht worden te liggen binnen de steer der regentschapshuishouding, beter aan de regentschappen ter verzorging dienen te worden overgelaten, zou het feit, dat de onderwerpelijke verordening niet was aangewezen te blijven werken als regentschapsverordening, kunnen leiden tot de conclusie, dat de prov. raad het bij die verordening geregelde onderwerp beschouwd had als niet te liggen binnen de huishouding van het regentschap, althans niet binnen de competentie van den regt. raad.

Het College van Gedeputeerden van den provincialen raad in zijn huidige samenstelling blijkt echter van een ander gevoelen te zijn, aangezien dit college er zijn goedkeuring aan heeft gehecht toen onlangs een der regt. raden in Bantam een verordening, waarbij hetzelfde onderwerp is geregeld, vaststelde. (vide Bijvoegsel No. 2 Prov. blad 12 Januari 1934 No. 1).

Ik stel hier uitdrukkelijk voorop, dat uit het oogpunt van noodzakelijkheid vaststelling van genoemde verordening zeer gerechtvaardigd mag heeten. Wie de toestanden in dit deel van West-Java kent, waar batjokpartijen schering en inslag zijn, zal het nut van het bestaan eener dergelijke verordening, die ongetwijfeld een heilzaam, preventieve werking zal uitoefenen, erkennen. De ratio van een verbod als hoogerbedoeld staat buiten twijfel en het valt te voorspellen, dat, nu de stoot is gegeven, de overige regentschapsraden in Bantam eerlang dit voorbeeld zullen volgen.

De vraag, waarmede wij ons echter zullen bezighouden is, of de regentschapsraad ook *rechtens* bevoegd is een dergelijke regeling vast te stellen. Treedt de raad hier niet op het terrein van den algemeenen wetgever voor wat betreft het bij die verordening beoogde belang, al zijn de plaatselijke toestanden en omstandigheden pre-domineerend, en een territoriaal algemeen geldend voorschrift nog niet direct is geboden? Ligt de aard van het onderwerp binnen de regelingsbevoegdheid van den regt. raad?

Een vergelijking tusschen de wettelijke formulering van de wetgevende bevoegdheid der locale raden en van den regentschapsraad zou wellicht voor de beoordeeling van deze vraag kunnen dienen.

Ten aanzien van de locale raden, bepaalt allereerst art. 125 I.S., dat aan deze raden bij ordonnantie de bevoegdheid kan worden gegeven, om verordeningen vast te stellen, o.m. betreffende onderwerpen, welke ingevolge art. 129 I.S. door den G.G. bij ordonnantie of door de ambtenaren met het hoogste gewestelijk gezag bekleed, bij van hen uitgaande verordeningen zijn te regelen.

Art. 129 I.S., waarnaar art. 125 I.S. verwijst, bepaalt, dat de ambtenaren, met het hooftste gewestelijk gezag bekleed, bevoegd zijn tot het maken van reglementen en keuren van politie (vrg. S. 1885 No. 17 en 18).

Deze bij art. 125 jo 129 I.S. aan de locale raden toegekende bevoegdheid, vindt nadere regeling in art. 12 Dec. Besluit, hetwelk bepaalt; dat onverminderd het bepaalde in art. 68c R.R. (125 I.S.) lid 3 de raden bevoegd zijn om, voor het gebied, waarvoor zij zijn ingesteld, verordeningen vast te stellen, nopens onderwerpen, die de belangen van dat gebied betreffen, en verder in art. 48 L. R.O., waarin herhaald wordt, dat elke raad de aan het Hoofd van gewestelijk bestuur bij art 129 I.S. toegekende bevoegdheid tot het maken reglementen en keuren van politie uitoefent.

Ten aanzien van de wetgevende bevoegdheid van den regentschapsraad hebben we enkel te raadplegen art. 55 R. O. (art. 56 R. O. kunnen we hier gevoegelijk buiten beschouwing laten).

Uit het bovenstaande blijkt, dat aan de locale raden een ruimere wetgevende bevoegdheid is toegekend dan aan den regentschapsraad, waar de locale raden, naast de bevoegdheid tot vaststellen van verordeningen, die in het algemeen de belangen van het gebied betreffen, ook nog in het bijzonder bevoegd zijn verklaard tot het maken van reglementen en keuren van politie, welke laatste bevoegdheid aan den regentschapsraad niet is gegeven.

Weliswaar zegt art. 122 I. S., dat het bepaalde o. a. bij art. 125 mede van kracht is voor provinciën en als zelfstandige gemeenschappen aangewezen gedeelten van provinciën, doch dit is alleen, voorzooveel bij of krachtens art. 119 en 121 I. S. geen anderen regelen zijn gesteld. Dit laatste is wel het geval, aangezien de wetgevende bevoegdheid van den regentschapsraad is geregeld in art. 55 R. O. De ruimere omvang van de wetgevende bevoegdheid der locale raden, blijkt niet alleen uit de toekenning van de bijzondere bevoegdheid tot het maken van reglementen en keuren van politie, maar ook de bepaling van art. 12 Dec. Besluit lijkt ons van breeder strekking te zijn dan art. 55 R. O.

Aan de vraag nu of de regentschapsraad bevoegd is „uit zich zelven” een verordening vast te stellen nopens het verbod van het dragen van wapens op speciale plaatsen en bij bijzondere gelegenheden, moge een andere vraag vooraf gaan en wel deze: Bestaat er tusschen de legislatieve producten, welke in art. 129 I. S. met den naam reglementen en keuren van politie worden bestempeld en die welke men verordeningen pleegt te noemen, een kwalitatief- of slechts een vormverschil?

Mr. J. H. Carpentier Alting (grondslagen der rechtsbedeeling in Ned. Indië) zegt: „Met regle-

menten en keuren van politie, welke woorden op één zelfde soort verordeningen doelen, worden bedoel *strafverordeningen*, hoofdzakelijk strekkende tot *handhaving der openbare orde, rust en veiligheid*."

Mr. Visser (Algemeene inleiding tot de studie van het Ned. Indisch recht) qualificeert de reglementen en keuren van politie als „bepalingen betrekking hebbende op *politiezorg* (b. v. t. a. v. bevordering van netheid en zindelijkheid, gebruik van openbare wegen enz.)

Hiermede zijn de reglementen en keuren naar hun aard voldoende gekenmerkt. Houden reglementen en keuren van politie dus in strafhoudende regelen van politioneelen aard, de verordeningen bevatten ook regelen van anderen aard en behoeven niet altijd strafbepalingen in te houden.

Een tweede verschil is misschien ook hierin gelegen, dat reglementen en keuren van politie worden vastgesteld door één gezaghebbend persoon zonder medewerking van anderen, terwijl verordeningen vastgesteld worden door een college. Zoo is de gang van zaken althans in Ned.-Indië. (In Holland hadden in vroegere tijden de steden ook het zg. recht van keur — zie o. a. Oud-Vaderl. Burgerl. recht van de Blecourt).

Mr. Dr. Westra zegt in zijn „Indische staatsregeling", dat het vaststellen van reglementen en keuren van politie te beschouwen is als een door den G. G. gedelegeerde bevoegdheid aan de hem rechtstreeks ondergeschikte ambtenaren, de hoofden van gewestelijk bestuur.

Waar de locale raden volgens art. 125 j^o 129 I. S. en art. 48 L. R. O. dezelfde bevoegdheid mogen uitoefenen als aan de Hoofden van gewestelijk bestuur is toegekend, kunnen deze raden de onderwerpen, welke door de Hoofden van gewestelijk bestuur bij reglement of keur van politie werden vastgesteld bij verordening regelen. De locale raden zijn derhalve bevoegd om ook regelen betreffende politiezorg bij verordening vast te stellen, tegen overtreding waarvan zij straffen kunnen bedreigen.

Intusschen brengt dit alles ons nog niet veel verder, aangezien talrijke regentschapsverordeningen ook regelen bevatten nopens politiezorg, zoodat daaruit zou kunnen worden afgeleid, dat al zijn de regentschapsraden niet uitdrukkelijk bevoegd verklaard tot het vaststellen van regelen betrekking hebbende op politiezorg bij *reglement* of *keur* van politie, klaarblijkelijk den regentschapsraden niets in den weg staat om die onderwerpen bij *verordening* vast te stellen. Vergeten mag echter niet worden, dat die onderwerpen bij provinciale verordening aan het regentschap zijn overgedragen, zoodat de regentschapsraden krachtens *deze* overdracht bevoegd zijn te achten desbetreffende regelen vast te stellen. Dat echter ten aanzien van enkele onderwer-

pen de Regeering de bevoegdheid van de regentschapsraden zelf nog niet voldoende verwezenlijkt heeft geacht alleen als gevolg van de aanwijzing van de desbetreffende ex-gewestelijke verordeningen door den provincialen raad als regentschapsverordeningen blijkt wel hieruit dat ten aanzien van die onderwerpen een nadere overdracht en wel rechtstreeks door de Regeering, bij Staatsblad noodig werd geacht.

Dit is bijvoorbeeld het geval met de regeling nopens het verbod van het bedekken van nieuw op te richten woningen met atap. De hierop betrekking hebbende verordening van den voormaligen gewestelijken raad van Bantam werd bij provinciale verordening van 18 December 1926 verklaard te blijven werken als regentschapsverordening. Hieruit zou men kunnen afleiden, dat de zorg voor wering van brandgevaar meteen aan den regentschapsraad is overgedragen. Nochthans heeft de Regeering het noodig gevonden, om deze overdracht (alsnog) te bewerkstelligen bij St. 1931 No. 123.

Evenzoo is dit het geval met de bevoegdheid tot het treffen van regelingen nopens het verzamelen van schildpadeieren. De terzake bestaande verordening van den voormaligen gewestelijken raad van Bantam werd destijds door den Provincialen raad eveneens aangewezen als te zullen blijven werken als regentschapsverordening. Niettemin is deze overdracht door de Regeering blijkbaar nog niet voldoende geacht, aangezien ze nogmaals bij S. 1928 No. 371 is overgedragen.

Uit het bovenstaande zou de conclusie kunnen worden getrokken, dat onderwerpen van politioneelen aard, alleen dan door den regentschapsraad geregeld kunnen worden bij verordening, wanneer bij bijzondere opdracht de bevoegdheid daartoe aan den raad is toegekend. Krachtens zijn autonomie is de regentschapsraad derhalve niet bevoegd om strafhoudende bepalingen met betrekking tot politiezorg vast te stellen. En wat is dan het karakter van een verordening betreffende het verbod tot het dragen van wapens? Deze verordening beoogt te waken voor de veiligheid van persoon en voor de handhaving van de openbare rust. Het politioneele karakter van deze verordening springt in het oog en indien het juist is, dat de regentschapsraad, nu een algemeene bevoegdverklaring als ten aanzien van de locale raden in art. 48 L. R. O. is neergelegd, met betrekking tot den regentschapsraad ontbreekt, niet bevoegd is die regeling aan zich te trekken, omdat een bijzondere opdracht terzake niet bestaat, dan zou de desbetreffende verordening gevaarloopen, dat ze door den rechter krachtens zijn materiele toetsingsrecht voor niet verbindend wordt verklaard, op grond dat de regentschapsraad tot deze daad van wetgeving niet bevoegd is.

Huldigt men echter een andere opvatting nopens

den omvang van de wetgevende bevoegdheid van den regentschapsraad, doordat men niet zulk een enge uitleg wenschte te geven aan den term „belang” in art. 55 R.O. als door Mr. Dr. Westra daaraan schijnt te worden gegeven, dan zou men de bevoegdheid van den regentschapsraad tot regeling van bedoelde materie kunnen gronden op de overweging, dat de regentschapsraad krachtens zijn aanvullende wettelijke bevoegdheid ten allen tijde en over welk onderwerp ook de noodige regelen kan stellen, indien het plaatselijk belang zulks vereischt, al zou dit belang ook niet direct de huishouding van het regentschap raken.

Het juiste antwoord laten wij gaarne aanmeer bevoegden over.

TRESNA.

UIT DEN VOLKSRAAD.

Verscherpt toezicht. De centrale overheid en de locale ressorten.

Zooals reeds op blz. 153 van het Orgaan der Vereeniging voor Locale Belangen in het kort werd medegedeeld, zijn aan den Volksraad aangeboden een drietal ontwerp ordonnantie met aanvullende bepalingen op het gebied der bestuursvorming. Het eerste ontwerp bevat een aanvulling van de Provincie-, de Regentschaps- en de Stadsgemeenteordonnantie, het tweede betreft het toezicht op de uitvoering van openbare werken van openbare gemeenschappen, waarvoor van Landswege subsidie is verleend, het derde ten slotte betreft de uitvoering van burgerlijke Landswerken door openbare gemeenschappen. (ond. 166 — stukken 1—3.)

Bij de invoering der bestuursvorming werd de huishouding van de toen bestaande autonome gewesten op Java en Madoera, welke goeddeels bestond uit van het Land overgenomen bemoeiingen op waterstaatsgebied, verkaveld en toebedeeld in de eerste plaats aan de provincies en voorts aan de autonome regentschappen. De gemeenten ondergingen slechts een formeele verandering, doordat zij als stadsgemeenten in het provinciaal verband werden ingeschakeld.

Aan deze nieuw ingestelde gemeenschappen werd successievelijk een belangrijk gedeelte der centrale Overheidszorg ter behartiging toevertrouwd welke zich voornamelijk uitstreckte op het gebied der irrigatie, van den landbouwvoorlichtingsdienst en van den veeartsenijkundigendienst.

Zooals bekend, ligt het in de bedoeling aan de reeds plaatsgehad hebbende overdrachten van centrale Landsbemoeiing verdere uitbreiding te geven. De wetgeving, waarin de verhouding tusschen de centrale overheid en de lagere gemeenschappen geregeld is, voorziet niet in de

bijzondere eischen, die een decentralisatie van centrale Overheidsbemoeienis van eenigszins belangrijken omvang met zich brengt. Bij een overdracht van tot dusverre centraal behartigde belangen en diensten aan daarvoor in aanmerking komende locale eenheden, moet — aldus de Regeering — verberekening van eenheid en overzichtelijkheid voorkomen worden. Het centraal gezag, dat in hoogste instantie de richtlijnen voor het algemeen belang geeft, dient als hoogste toezicht houdend orgaan regelmatig over die gegevens te kunnen beschikken welke noodig zijn tot het geven eener juiste leiding. De centralisatie van Overheidsbemoeienis dient dan ook gepaard te gaan met het scheppen van waarborgen voor een juist werkend hooger toezicht. De Provincie-, Regentschaps- en Stadsgemeenteordonnantie bevatten weliswaar verschillende regelen met betrekking tot het toezicht en hooger toezicht, doch in de practijk is gebleken, dat deze voorschriften voor het hoogeromschreven doel niet berekend zijn.

Om nu de uitgebreide decentralisatie tot haar recht te doen komen, wordt het noodig geacht aan de op dit punt reeds bestaande regelen toe te voegen een advies- en inlichtingsplicht voor de locale besturen aan het landsgezag en wel in alle zaken de locale huishouding betreffende, terwijl voorts de centrale overheid bevoegd moet zijn, zoo daartoe aanleiding mocht bestaan, een plaatselijk onderzoek in de stellen naar de verrichtingen der locale organen.

Om het hierboven omschreven doel te bereiken zou t. a. v. de provincie de Provincie-ordonnantie dienen te worden aangevuld door toevoeging van twee leden aan artikel 78 en inlassching van twee nieuwe artikelen 136 bis en 136 ter. Deze aanvulling geeft o.m. de voormelde plicht en bevoegdheid weer als volgt: „De Gouverneur-Generaal is bevoegd een onderzoek te doen instellen naar de wijze waarop de in het eerste lid bedoelde medewerking aan de uitvoering van algemeene verordeningen wordt verleend” (art 78) en.

„De Gouverneur-Generaal is bevoegd een onderzoek te doen instellen naar alle aangelegenheden, de regeling en het bestuur van de provinciale huishouding betreffende”.

Een onderzoek als in het voorgaand lid bedoeld, wordt gelast bij een met redenen omkleed besluit, het college van gedeputeerden gehoord en na raadpleging van den Raad van Nederlandsch-Indië, (art. 136 ter).

Wat de Regentschaps- en Stadsgemeenteordonnantie aangaat, worden deze op gelijksoortige wijze aangevuld. Voorts wordt het bovendien van belang geacht, dat ook de colleges van gedeputeerden ten aanzien van de uitvoering van de provinciale verordeningen eenzelfde bevoegdheid tot onderzoek krijgen als de Gouverneur-

Generaal met betrekking tot de uitvoering van algemeeneverordeningen.

De ontwerp - ordonnantie betreffende de uitvoering van openbare werken waarvoor van Landswege aan openbare gemeenschappen een subsidie is verleend, behandelt geen nieuwe materie.

Onder de Locale Raden-ordonnantie toch bestond in de voorschriften ter uitvoering van artikel 2a der ordonnantie van 12 Maart 1906 (Stb. No. 170) een regeling, waarbij toezicht op met Lands gelden door locale ressorten verrichte werkzaamheden mogelijk werd gemaakt.

Immers werd bij artikel 4 dezer uitvoeringsvoorschriften aan den chef van de waterstaatsafdeeling opgedragen alle locale werken, voor de uitvoering waarvan aan het ressort van een lokalen raad een subsidie uit 's Landskas werd toegekend, na voltooiing op te nemen en van zijn bevinding proces-verbaal op te maken,

Deze regeling van het toezicht voldeed in de praktijk allermintst.

Op de ontwerp-ordonnantie betreffende de uitvoering van burgerlijke landswerken door openbare gemeenschappen is eveneens een uitvoerige toelichting gegeven beginnende met het geven van een korte inleiding waarin voornamelijk de overdracht van de zorg voor de irrigatie wordt gememoreerd. De aandacht wordt voorts gevestigd op de omstandigheid, dat met de instelling van de autonome provinciën en regentschappen gepaard ging de overdracht van de zorg voor allerlei andere openbare werken, die mede ten deele van de plaatselijke raden (passars, waterleidingen, ziekenhuizen enz), ten deele van het van het Land (bestuurs- en waterstaatskantoren, zoutverkoopplaatsen enz.) in beheer werden overgenomen.

Deze overdracht had de opheffing van de bestaande waterstaats- en irrigatieafdeelingen met den overgang van het grootste deel van het daarbij werkzame personeel naar den dienst der provincie ten gevolge.

Het Land behield evenwel ten behoeve van verschillende landsdiensten de zorg voor talrijke openbare werken over het geheele gebied der provinciën verspreid, voornamelijk de technische verzorging bleef behooren tot de algemeene taak van het Departement der Burgerlijke Openbare Werken. Hiervoor is een verspreide dienstorganisatie noodig en teneinde nu een dergelijke, onvermijdelijk kostbare werkverdeling te voorkomen ligt het in de bedoeling zooveel mogelijk deze verzorging op te dragen aan locale ressorten. Een verdere taak overdracht, die overdracht in beheer van een groot aantal landswerken zou impliceren (men denke aan scholen en ziekeninrichtingen), zou een belangrijke verschuiving tusschen den dienst der provincie en die der re-

gentschappen en stadsgemeenten beteekenen. De ontworpen regeling houdt derhalve rekening met de mogelijkheid, dat de uitvoering van landswerken ook aan andere rechtsgemeenschappen dan provinciën wordt opgedragen met beperking evenwel tot die rechtsgemeenschappen, die in het leven geroepen zijn op den voet van de decentralisatie wet en van de wet op de bestuurs hervorming.

Ten slotte wordt als punt van overweging genoemd het al dan niet voortbestaan van de landbouw-afdeelingen in het provinciaal gebied teneinde tot een vermindering van kosten te komen.

Leidraad

van het Departement van Economische zaken voor de wijze waarop locale ressorten hunne medewerking kunnen verleen en voor de verdere instandhouding en ontwikkeling der Indische nijverheid.

Algemeene beschouwingen.

Locale Ressorten en Zelfbesturen kunnen op verschillende manieren medewerken aan de bevordering van de Indische Nijverheid. Het is zeer wel mogelijk, dat dit in enkele gevallen bezwaren zal medebrengen, doch dan kunnen deze bezwaren in beschouwing worden genomen en nagegaan worden in hoeverre aan die bezwaren geheel of gedeeltelijk kan worden tegemoet gekomen.

Zooals uit navolgende overwegingen zal kunnen blijken, wordt het wel in het algemeen van belang geoordeeld, dat de aanschaffing van de behoeften, ook voor Locale Ressorten en Zelfbesturen, van materialen, die door de Indische Nijverheid kunnen worden geleverd, zooveel mogelijk gecentraliseerd zullen worden. Bij de centrale aanschaffing daarvan, welke aanschaffing dan het beste zal kunnen worden bewerkstelligd door den Indischen Centralen Aanschaffingsdienst, zal met de specifiek kenbaar gemaakte wenschen der Locale Ressorten en Zelfbesturen kunnen worden rekening gehouden.

1. *Het is in het algemeen van belang, dat de aanschaffing van materialen, die door de Indische Nijverheid kunnen worden geleverd, ook voor zooverre betreft de behoeften van Locale Ressorten en Zelfbesturen, zooveel mogelijk geschieden zal door tusschenkomst van den Indischen Centralen Aanschaffingsdienst.*

Hiervoor kunnen verschillende motieven pleiten.

a. *Defensiebelangen.*

De Regeering kan met het oog op Defensie-

belangen prijs stellen op het voortbestaan van speciaal aan te wijzen Indische fabrieken.

Het kan dan van belang zijn, wanneer het totaal aantal te plaatsen orders bij een bepaalde groep van Indische fabrieken zoo gering blijft, dat daardoor niet het voortbestaan van de geheele groep fabrieken kan worden verzekerd, dat meerdere orders, met passeering en zonder concurrentie van de andere fabrieken, geplaatst worden bij die fabrieken, op wier voortbestaan de Regeering het meest prijs stelt.

Indien dit tot hogere prijzen zou aanleiding geven, kan overwogen worden, of de Regeering het voortbestaan dier speciale fabrieken in verband met defensiebelangen voldoende op prijs stelt, om het meerder kostende in zulke gevallen aan Locale Ressorten en Zelfbesturen te vergoeden.

Door de aanschaffing te doen geschieden door den Indischen Centralen Aanschaffingsdienst houdt de Regeering de mogelijkheid in de hand het Defensiebelang in zulke gevallen te dienen.

Mochten Locale Ressorten en Zelfbesturen er meer prijs op stellen, dat in bepaalde gevallen bestellingen geplaatst worden bij in het Ressort aanwezige fabrieken, dan kan in het algemeen uiteraard met terzake kenbaar gemaakte wenschen worden rekening gehouden. Desgewenscht kan de Regeering in elk speciaal geval overleg doen plegen.

Wanneer de Locale Ressorten en Zelfbesturen alle apart hunne bestellingen doen, is een behoorlijke regeling met het oog op de door de Regeering voorgestane Defensiebelangen uiteraard veel moeilijker.

b. Accumulatie van orders van dezelfde soort.

Door vele Locale Ressorten en Zelfbesturen, zoowel als door het Gouvernement worden in vele gevallen dezelfde soorten artikelen benodigd. Doordat alle instanties afzonderlijk deze artikelen aanschaffen, blijven de hoeveelheden dikwijls te klein om loonend door Indische fabrieken te worden aangemaakt.

Wanneer alle dezelfde soorten artikelen tezamen door één instantie zouden worden aangeschaft, zal het misschien mogelijk blijken, voor aanvaardbare prijzen dezen te doen leveren door een bepaalde Indische fabriek.

Sinds ruim een jaar worden b. v. alle voor het Gouvernement benodigde,

(klinknagels

(schroefbouten

door dezelfde Indische fabriek geleverd voor prijzen, die weliswaar eenigszins uitgaan in vele gevallen boven de importprijzen, doch die in verband met de veelal kleine bedragen, die daarmede gemoeid zijn, aanvaardbaar kunnen geacht worden.

Wanneer Locale Ressorten en Zelfbesturen zou-

den willen medewerken en hunne behoeften b.v. telkens voor een half of heel jaar ten naastenbij zouden kunnen taxeeren en de aanschaffing door den I. C. A. zouden willen doen bewerkstellingen, zouden mogelijk de leveringen van

(klinknagels

(schroefbouten

door deze Indische fabriek uitgebreid kunnen worden, zonder dat vermoedelijk Locale Ressorten en Zelfbesturen daarvan overwegende bezwaren zouden behoeven te ondervinden.

Andere artikelen, die b. v. door accumulatie van aanschaffingen zeer goed door de Indische fabrieken zouden kunnen worden geleverd, zijn b.v.

gietijzeren wegstampers

ijzeren geldkisten en cassettes

gietijzeren straatpotten

gepolijste vleeschhaken

straatnaamborden

enz,

terwijl nader zou kunnen bestudeerd worden in hoeverre door accumulatie van de aanschaffingen ook andere artikelen als.

patjols

schoppen

wegkrabbers

steenbreken en onderdeelen daarvan

stoomwegwalsen en onderdeelen daarvan

motorwegwalsen en onderdeelen daarvan

enz.

voor aanvaardbare prijzen en kwaliteit in Indië zouden kunnen worden aanmaakt.

c. Verdeeling van orders.

Wanneer ieder Locaal Ressort en Zelfbestuur afzonderlijk voor de aanschaffing zorgdraagt van artikelen, die door de Indische Nijverheid kunnen worden aangemaakt, zal het waarschijnlijk voorkomen, dat verschillende fabrieken voor verschillende bestellers dezelfde soorten van artikelen in geringe hoeveelheden zullen mogen leveren.

Wanneer de aanschaffingen gecentraliseerd worden, kan mogelijk bereikt worden, dat een bepaald soort artikel meer bij een bepaalde fabriek besteld wordt; door accumulatie van bestellingen van eenzelfde soort artikel zal de leveringsmogelijkheid vergroot worden.

Bovendien kan het belang hebben in verband met het voortbestaan van Indische fabrieken, dat eenige verdeeling van bestellingen plaats vindt, waardoor niet eene fabriek alle en een andere fabriek zeer weinig bestellingen ontvangt. Door de aanschaffing te centraliseeren bij den I.C.A. houdt de Regeering de mogelijkheid open door een juiste verdeeling van orders aan het voortbestaan van meerdere fabrieken mede te werken.

Evenzeer zal het aan den anderen kant kunnen voorkomen, dat het totale aantal beschikbare

orders zoo gering is, dat wanneer alle betrokken fabrieken naar de levering daarvan zouden mededingen een zoodanig moordende concurrentie zou kunnen ontstaan, dat het voortbestaan van de geheele groep ernstig in gevaar zou kunnen worden gebracht. In zoo'n geval zou de Regeering regelend kunnen optreden, wanneer alle orders centraal door dezelfde instantie zouden worden aangeschaft.

d. Bekendheid met fabricagemogelijkheden in Indië.

Vele Indische Nijverheidsinstellingen beschikken niet over een behoorlijke verkoopsorganisatie, waardoor de in Indië aangemaakte producten niet steeds over geheel Indië of Java bekend zijn of overal verkrijgbaar zijn.

In de meeste gedeelten van Java zal men niet bekend zijn met de Nijverheidsinstellingen, die in andere deelen van Java aanwezig zijn.

Vele Locale Ressorten en Zelfbesturen zullen daardoor, ook al zouden zij het Indisch fabrikaat speciaal willen steunen, niet steeds in de gelegenheid zijn producten van de Indische fabrieken te bestellen.

Door den inkoop te centraliseeren, kan aan dit bezwaar belangrijk worden tegemoetgekomen. Het is speciaal voor kleinere nijverheidsinstellingen veel eenvoudiger om met den I. C. A. in relatie te treden, dan met de vele afzonderlijke Locale Ressorten en Zelfbesturen.

e. Normalisatie.

Wanneer de Locale Ressorten en Zelfbesturen zouden willen medewerken om hunne behoeften, voor zooverre aanmaak door Indische fabrieken mogelijk zal zijn, centraal door den I. C. A. aan te schaffen, zal het vermoedelijk mogelijk blijken, door normalisatie van voorwerpen en onderdeelen, zoowel de belangen van Indische fabrikanten als van verbruikers te dienen.

Een voorbeeld moge dit verduidelijken. In Indië worden vele soorten van wegwalsen (stoomwalsen en motorwalsen) geïmporteerd van alle verschillend fabrikaat en verschillende constructie. Bij verwisseling van onderdeelen is men aangewezen op het oorspronkelijke fabrikaat, waardoor de prijzen van die onderdeelen steeds abnormaal hoog worden. Wanneer wegwalsen in Indië zouden worden aangemaakt, zou een veel grootere uniformiteit kunnen worden bereikt, hetgeen zoowel fabrikanten als Locale Ressorten en Zelfbesturen ten goede zou kunnen komen.

Andere artikelen, waaraan in dit opzicht gedacht zou kunnen worden, zouden b.v. kunnen zijn

steenbrekers
asfaltkookketels
patjols
enz.

f. Matrijzen.

Voor verschillende artikelen zal het noodig kunnen zijn, dat voor den aanmaak door den fabrikant eerst matrijzen worden aangemaakt. Voor een kleinere bestelling zullen de matrijskosten onevenredig hoog drukken. Bestaat de kans op meerdere latere bestellingen, dan kan overwogen worden de matrijskosten te aanvaarden.

Zoo werden reeds door het Gouvernement verschillende bestellingen geplaatst, waarvoor de matrijskosten apart vergoed werden, met bepaling, dat de matrijzen voor eventueele latere bestellingen ter beschikking van het Gouvernement zouden blijven.

Ontstaat voor Locale Ressorten en Zelfbesturen behoefte aan artikelen, waarvoor het Gouvernement reeds over matrijzen beschikt, dan kunnen die artikelen met behulp van die matrijzen hier te lande worden aangemaakt.

Door den I. C. A. wordt aantekening gehouden van de ter beschikking zijnde matrijzen.

2. *De Lokale Ressorten en Zelfbesturen kunnen aan de bevordering van de Indische Nijverheid medewerken, door bij de opmaking van projecten er op te doen letten, dat waar mogelijk de constructie zoodanig wordt ontworpen, dat materialen, die in Indië gefabriceerd worden, worden gebezigd.*

Om de gedachte te bepalen, mogen eenige voorbeelden volgen.

a. *Bevordering van het gebruik van hout.*

Eenvoudige kapjes, hekwerken e.d. zoo mogelijk in hout uit te voeren in stede van in ijzer.

Gebruik van houten palen waar mogelijk, in stede van ijzeren palen.

Houten damwanden in stede van ijzeren damwanden.

Bij smalspoorbaantjes houten dwarsliggers te gebruiken in stede van ijzeren dwarsliggers.

b. *Zoo min mogelijk gebruik van dakijzer.*

Dakijzer wordt voornamelijk gebruikt voor
(dakbedekking
(omwanding

Voor dakbedekking kan bijna steeds Indisch materiaal gebezigd worden als

aarden pannen
sirappen
atap
enz.

Voor omwanding kan gebezigd worden

metselwerk
houten beplanking
enz.

Natuurlijk zal de vervanging van dakijzer door een ander materiaal in vele gevallen technische bezwaren medebrengen, doch dit kan bekeken worden.

- c. Waar mogelijk in stede van *metalen duikers* als
Armco
Penco
Metallic
gebruik te maken van b.v. *beton-duikers*.

- d. Gebruik van *Indische gaassoorten*, in stede van importgaas.

b.v. voor erafrasteringen liever gebruik te maken van het overal in Indië gefabriceerde harmonica-gaas, in stede van geïmporteerd schapengas (American Woven Wire fence).

3. *Locale Ressorten en Zelfbesturen kunnen medewerkers aan het plaatsen van bestellingen bij de Indische Nijverheid, door in die gevallen, dat het Indische fabrikaat duurder blijken zal dan importfabrikaat, de meerkosten geheel of gedeeltelijk voor eigen rekening te nemen.*

Inmiddels werd door de Regeering voorloopig bepaald, dat, wanneer ten behoeve van Locale Ressorten en Zelfbesturen door den I.C.A. bestellingen zullen worden geplaatst bij de Indische Nijverheid voor hooger prijzen dan waarvoor deze artikelen in dezelfde kwaliteit door den importhandel van buitenlandsch fabrikaat zouden kunnen worden geleverd, de hoogere uit die bestelling voortvloeiende kosten ten laste kunnen gebracht worden van het Land. (Boeking op den crisispost 1.12 A der Indische Begroting).

Deze Regeeringsmaatregel is zeer belangrijk en opent vele mogelijkheden. Uiteraard brengt deze maatregel voor het Land een vermeerdering van uitgaven mede. De maatregel is voorloopig voor den tijd van zes maanden vastgesteld. Het is natuurlijk niet uitgesloten, dat de daaruit voor het Land voortvloeiende meerdere uitgaven te groot zullen worden, in welk geval door Locale Ressorten en Zelfbesturen zou kunnen worden overwogen of zij een deel dier meerdere kosten voor eigen rekening zouden kunnen nemen.

Wanneer de bestelling, al dan niet op speciaal verzoek van het betrokken Locale Ressort of Zelfbestuur, wordt geplaatst bij een in dat Locaal Ressort of Zelfbestuur gevestigde fabriek, zal er vermoedelijk in het algemeen wel aanleiding toe kunnen bestaan om een deel dier hoogere kosten voor eigen rekening te nemen.

Wanneer het om onbelangrijke bedragen gaat, zouden Locale Ressorten en Zelfbesturen in het algemeen vermoedelijk — ter voorkoming van de aan verrekening verbonden administratie — die bedragen wel voor eigen rekening kunnen nemen. B.v. wanneer het gaat om kleinere bestellingen van schroefbouten en klinknagels, waarvan de meerkosten t.o.v. geïmporteerde materialen slechts in totaal laag blijven.

4. *Locale Ressorten en Zelfbesturen kunnen medewerkers aan het plaatsen van bestellingen bij de Indische Nijverheid, door zoo noodig met Indisch fabrikaat genoeg te nemen, wanneer de kwaliteit aanvaardbaar is, ook in die gevallen, wanneer mogelijk het importfabrikaat in kwaliteit beter mocht zijn, of om andere niet overwegende redenen de voorkeur mocht verdienen.*

Eenige voorbeelden mogen volgen om de gedachte te bepalen.

In Indië wordt voor plafondbekleding veel gebruik gemaakt van asbestcementplaten en in sommige gevallen van plafondijzer, welke materialen worden geïmporteerd. In de meeste gevallen zal het vermoedelijk slechts geringe bezwaren medebrengen om gebruik te maken van in Indië gefabriceerde materialen als b. v.

triplexhout (fabrikaat van de Sabang Mij.)

plafonit (fabrikaat fa. Lindeteves)

In Indië worden vele verven aangemaakt, waaronder stellig vele kwaliteiten, die op één lijn kunnen gesteld worden met geïmporteerde verven. In vele gevallen zullen de Indische verven, waarin Indische ervaring is verwerkt, zelfs beter voldoen. In een enkel geval kan misschien eens een Indische verf wat minder goed voldoen, doch zullen de daaraan verbonden bezwaren wel niet van overwegenden invloed zijn.

In Indië worden ontsmettingsmiddelen aangemaakt, zooals creoline e. d. Ofschoon deze misschien niet geheel op een lijn zullen kunnen gesteld worden met de meer gecondutreeerde importproducten onder specialen naam als Izal, Kilrobe enz., zal het gebruik van creoline toch wel zelden overwegende bezwaren medebrengen.

De Indische Karbouwcement is een superieure cementsoort, die ook binnen korten tijd een groote vastheid bereikt. Ook al zal van speciale geïmporteerde zgn. edelcementsoorten als Ferrocrete sneller een bepaalde vastheid bereikt worden — hetgeen voor gewapend betonconstructies het voordeel mee kan brengen, dat de bekisting eerder verwijderd kan worden of de constructie eerder belast kan worden — dan zal het verschil tusschen beide cementsoorten toch als regel van zoo geringe beteekenis zijn, dat met wat goeden wil in het algemeen stellig van Karbouwcement kan worden gebruikt gemaakt.

Voor goedangvloeren wordt wel gebruik gemaakt van geïmporteerde materialen als staalankerplaten pantserbetontegels e. d., welke materialen niet in Indië in dezelfde kwaliteit gemaakt worden. In vele gevallen zal men echter zonder overwegend bezwaar kunnen volstaan met b. v.

Indische pantserbetontegels
djati-kopshouten vloeren e. d.

5. *Locale Ressorten en Zelfbesturen kunnen medewerken aan het plaatsen van bestellingen bij de Indische Nijverheid, door zooveel mogelijk de behoefte voor een langere periode ineens op te geven en de afleveringstermijnen zoo ruim mogelijk te stellen.*

Dit is een zeer belangrijk punt en kan de Indische Nijverheid hierin zeer belangrijk geholpen worden.

Bij den aanmaak van schroefbouten en klinknagels moeten voor verschillende afmetingen verschillende matrijzen worden ingesteld. Het maakt een zeer groot verschil voor een machinefabriek of deze ineens $12 \times$ de behoefte voor één maand mag aanmaken of dat daarvoor $12 \times$ dezelfde matrijzen in één jaar moeten worden ingesteld.

Stelt men den levertijd ruim, dan zal het bovendien voor de leverende fabriek in het algemeen mogelijk zijn bestellingen van verschillende richtingen voor eenzelfde afmeting te combineeren, waardoor een loonende aanmaak stellig eerder mogelijk wordt.

Het stellen van ruime levertijden heeft bovendien het zeer groote voordeel, dat de fabrikant de te verrichten werkzaamheden over langeren tijd kan verdeelen en een regelmatig werkprogram kan vaststellen.

Wanneer korte levertijden worden gesteld, zal het zeer goed mogelijk zijn, dat gedurende eenige maanden in verband met toevallige drukte overwerk moet worden verricht en gedurende andere maanden de fabriek grootendeels stil zal moeten staan.

In verband met de bewaking van op de begrooting toegestane credieten komt het zeer veel voor, dat een accumulatie van bestellingen aan het einde van ieder jaar onstaat. Dit zal mogelijk niet steeds geheel vermeden kunnen worden, doch in vele gevallen zal het toch wel mogelijk zijn reeds eerder in het jaar, een dan desnoods zeer laag getaxeerde behoefte van normale verbruiksartikelen te bestellen.

NEDERLAND.

De couponbelasting en de gemeenten.

De wet van 29 December 1933 tot heffing van een couponbelasting, opgenomen in het *Staatsblad* no. 780 van 1933, bepaalt in art. 1, dat een belasting geheven wordt van de *opbrengst* van effecten en voorts in art. 5, dat de belasting op de opbrengst van binnenlandsche effecten *verschuldigd* is door den *schuldenaar* van de in art. 1 bedoelde *opbrengst*. Daarbij is de bepaling opgenomen, dat deze schuldenaar *bevoegd* is bij de uitbetaling van die opbrengst de belasting af te houden. Met het doel dezer belasting voor

oogen zou het logisch zijn geweest, dat hij, die de opbrengst geniet ook als de belastingschuldige zou worden aangewezen. De wetgever heeft dit echter niet gedaan en wel louter uit praktische overwegingen, omdat een heffing van den rentetrekker feitelijk ondoenlijk is. Dit moge blijken uit het antwoord van den minister op het verslag van de commissie van voorbereiding van het wetsontwerp, waarin wordt opgemerkt, dat de uitbreiding van de heffing tot de opbrengst van hypothecaire en andere schuldvorderingen den minister vooralsnog niet wenschelijk voorkomt, omdat deze opbrengsten zich minder leenen tot een heffing van belasting bij de bron. Een heffing op andere wijze zou vele technische bezwaren medebrengen en het publiek grooten last bezorgen - men zou in den regel een aangifte door den schuldenaar moeten vorderen -, welke bij de voorgestelde belasting juist vermeden wordt.

Daarom is hij, die de opbrengst verschuldigd is, dus het lichaam, dat de rente betalen moet, als schuldenaar aangewezen. In tegenstelling met de omzetbelasting, is de belastingschuldige *niet verplicht* de belasting te verhalen op hem, dien de wet blijkens haar bewoordingen wenscht te treffen. Uit de toelichting bij het ontwerp van wet blijkt niet, waarom de regeering hier in plaats van het woord „*verplicht*“ het woord „*bevoegd*“ heeft gebezigd. Wellicht dat ook dit is geschied op gronden van praktischen aard.

Dat de obligaties eener gemeente onder den verzamelnaam „*binnenlandsche effecten*“ vallen, leert ons art. 2 der wet. Alle gemeentebesturen, die obligatieleeningen hebben uitgegeven, zullen dus moeten besluiten, voorzoover dit niet reeds is geschied, of de belasting bij de uitbetaling der coupons *al* dan *niet* zal worden afgehouden. In gevallen, waarin de gemeente zich reeds bij de uitgifte der leening heeft verplicht een eventuele belasting te dragen, is zulks uiteraard niet meer noodig. In die gemeenten waarin het besluit evenwel nog moet worden genomen, zal men zich moeten afvragen wie dit besluit moet nemen, n.l. de raad of burgemeester en wethouders. Velen zullen het als vanzelfsprekend beschouwen, dat de raad daartoe moet besluiten. Alhoewel ook wij van oordeel zijn, dat de raad daarvoor het aangewezen college is, kunnen wij ons toch wel verplaatsen in den gedachten van hen, die betoogen, dat burgemeester en wethouders daartoe wel bevoegd zijn. Immers, hoe gaat het in de praktijk? De raad besluit tot het aangaan eener geldleening en noemt dan in zijn besluit enkele punten, t. w. het maximumbedrag, de maximumrente, in den regel den minimumkoers en de wijze van aflossing terwijl gedeputeerde staten, in het belang der gemeente, een conversieclausule eischen. Met dit besluit in handen

treden burgemeester en wethouders in overleg met de geldschieters. Uit de contracten of schuldbekentenissen blijkt dan maar al te vaak, dat burgemeester en wethouders bepalingen hebben geaccepteerd, die niet in het besluit voorkomen, zooals provisie bij het verstrekken der gelden, een bepaling inzake verhoogde rente en boete bij het niet op tijd betalen van de rente en aflossing, een extra-vergoeding bij versterkte aflossing en het voor rekening der gemeente nemen van een eventuele belasting, die op het genot van renten en aflossingen te eeniger tijd mocht worden geheven.

De ervaring heeft derhalve geleerd, dat in vele gevallen niet de raad doch burgemeester en wethouders tot het al of niet dragen van een belasting op rente en aflossing besloten. In dat licht bezien zou het te verdedigen zijn, dat ook thans burgemeester en wethouders bij het uitbetalen der rente het beoogde besluit nemen. Wellicht is het de bedoeling van den wetgever geweest, dat het leeningsbesluit *alle* bepalingen der te sluiten leening zou bevatten, hetgeen, indien burgemeester en wethouders van te voren naar een geldschietster uitzien, ook wel mogelijk is. Vaststaat evenwel, dat de praktijk zich anders heeft ontwikkeld en veelal, naar verhouding van de grootte der gemeente, een belangrijker gedeelte van de bepalingen naar het terrein der uitvoering heeft verschoven. Wij plaatsen ons echter op het standpunt, dat de bepaling te wiens laste de couponbelasting zal komen in het besluit van den raad thuis behoort. In deze meening worden wij gesterkt door de dezer dagen genomen koninklijke beslissingen ten aanzien van besluiten der gemeenten Driebergen-Rijsenburg en Haarlem, aan welke besluiten door de colleges van gedeputeerde staten de goedkeuring was onthouden op grond van een bepaling betreffende het voor rekening der gemeente nemen van een belasting op de rente en aflossing.

Uit de hierbedoelde koninklijke besluiten blijkt, dat ook de kroon die meening is toegedaan, immers anders had in genoemde besluiten moeten zijn overwogen, dat deze bepaling in dien vorm, d.w.z. als bepaling van een leeningsbesluit, de goedkeuring van gedeputeerde staten niet behoeft, maar wel in den vorm van een suppletoire begroting. Dit laatste is evenwel niet geschied.

Als nu de raad zich heeft uitgesproken over de vraag of de belasting al dan niet zal worden afgehouden bij de uitbetaling der rente, komt de vraag naar voren welk karakter zoo'n besluit heeft, m.a.w. is het een aanvulling van de vroegere leeningsbesluiten ja of neen. Velen zullen deze vraag onmiddellijk ontkennend beantwoorden. Plaatst men zich echter op het standpunt, dat wij hiervoren innamen, n.l. dat deze bepaling

voortaan in leeningsbesluiten thuis behoort, dan maakt men haar dus tot een onderdeel van een besluit tot het aangaan eener geldleening, welk besluit de goedkeuring van gedeputeerde staten behoeft. Zooals gezegd plaats de kroon zich ook op dit standpunt. Men zou dan op de hiervoren ontwikkelde gronden kunnen verdedigen, dat het besluit van den raad in wezen is een aanvulling van het geldleeningsbesluit. In dat geval behoeft het de goedkeuring van gedeputeerde staten. De omstandigheid, dat de gemeentewet in art. 228, sub a, spreekt van besluiten tot het *aangaan* van geldleeningen, staat aan dit standpunt niet in den weg. Immers het is niet aan twijfel onderhevig, dat een besluit van den raad tot wijziging van een reeds goedgekeurd leeningsbesluit b.v. op het punt van de aflossing, de goedkeuring van gedeputeerde staten behoeft, ook in gevallen als de leening reeds lang is aangegaan. De bepaling „aangaan van geldleeningen” moet dan ook ruim worden uitgelegd. Wij hellen over naar hen, die van meening zijn, dat het besluit goedgekeurd moet worden. De praktijk ontwikkelt zich evenwel - vergissen wij ons niet - in tegenovergestelden geest. Men bepaalt zich slechts tot het zenden der suppletoire begroting. Uiteindelijk is het resultaat hetzelfde. In beide gevallen moeten gedeputeerde staten zich toch over 's raads besluit uitspreken. Deze aangelegenheid is dus feitelijk van theoretische waarde. Nochtans hebben wij gemeend de vragen, die bij een aandachtige beschouwing dezer aangelegenheid naar voren treden, aan een bespreking te mogen onderwerpen.

(*Gemeentebedrijven en Administratie. — De Gemeentefinanciën. blz. 61 Jaargang 1934*):

De gemeenteraad van Haarlem besloot in zijn vergadering van 28 Juni 1933 tot het aangaan van een geldleening groot f 1.000.000,— met den directeur van de rijkspostspaarbank te Amsterdam. In de te sluiten overeenkomst zou een bepaling worden opgenomen, op grond waarvan de belastingen, die van aflossing en rente der leening geheven mochten worden, ten laste van de gemeente zouden komen.

Bij besluit van 9 Augustus 1933 hebben de gedeputeerde staten van Noordholland hun goedkeuring aan dit raadsbesluit onthouden, omdat tegen evengenoemde bepaling bij hun college overwegend bezwaar bestond, aangezien zij voor de gemeente financiële gevolgen kan medebrengen, waarop haar bestuur geen invloed kan uitoefenen.

Het gemeentebestuur van Haarlem verzocht voorziening bij de kroon.

De raad van state, afdeling voor de geschillen van bestuur (verder te noemen de raad van state), diende 13 December 1933 terzake van advies;

de minister van binnenlandsche zaken kon zich met dit advies niet vereenigen en deed daarvan bij schrijven van 18 Januari 1934 mededeeling aan den raad van state, welk college reeds 24 Januari d.a.v. aan den minister mededeelde, dat er voor hem geen aanleiding bestond zijn oorspronkelijk advies te wijzigen. De minister van binnenlandsche zaken zocht en verkreeg den steun van den minister van financiën en met diens ambtsbericht gewapend verzocht hij nogmaals aan den raad van state om op zijn advies terug te komen. De raad van state bleef echter het aanvankelijk ingenomen standpunt innemen en deed daarvan mededeeling in zijn advies van 7 Februari 1934.

Bij koninklijk besluit van 23 Februari 1934 keurde tenslotte de kroon, met vernietiging van het besluit van de gedeputeerde staten het besluit van den gemeenteraad van Haarlem goed.

Intusschen was bij koninklijk besluit van 22 Februari 1934 een beslissing genomen op een door den gemeenteraad van Driebergen—Rijsenburg ingesteld beroep tegen een beslissing van de gedeputeerde staten van Utrecht dd. 11 April 1933, waarbij goedkeuring was onthouden aan een raadsbesluit dier gemeente dd. 5 April 1933, strekkende tot het aangaan van een geldleening, waarbij eveneens als voorwaarde was gesteld, dat de belastingen, welke van aflossing of rente mochten worden geheven ten laste van de gemeente zouden komen. Hierover adviseerde de raad van state op 21 Juni 1933 en 6 September 1933. In dit geval werden de gedeputeerde staten in het gelijk gesteld, overeenkomstig de voordracht van den minister van binnenlandsche zaken dd. 19 Februari 1934.

Op het eerste gezicht lijken deze beide beslissingen volkomen met elkaar in strijd.

Er was echter tusschen de leeningsvoorwaarden eenig verschil.

In het geval Haarlem was aan de gemeente toegestaan om telkens op 15 Juli de leening vervroegd af te lossen. In het geval Driebergen—Rijsenburg was deze voorwaarde niet bedongen; de mogelijkheid van vervroegde aflossing was hier eerst aanwezig, nadat 5 jaren sedert het tijdstip, waarop de leening zou worden aangegaan, zouden zijn verlopen.

Hoewel wij waardeering hebben voor de wijze, waarop de minister tusschen Scylla en Charybdis koers heeft gehouden om tot een praktische oplossing te komen, het valt toch niet te ontkennen, dat wanneer men de zaak *princiepief* beziet, het standpunt van den raad van state vrij sterk is.

Wij zullen de argumenten in het kort eens nader bezien.

De raad van state betoogde, dat het volgens de wet tot heffing van een couponbelasting de

bedoeling van den wetgever is, dat degeen, die uit effecten inkomsten geniet, de daarop vallende heffing moet betalen en dat geheel in strijd hiermede de centrale beleggingsraad de lichamen, die bij de rijksfondsen geld zullen leenen, dwingt de verplichting om de belasting te betalen op zich te nemen. De raad van state meende, dat het allermint op den weg van den centralen beleggingsraad ligt om een andere verdeling van heffingen door te voeren dan door den wetgever is gewild.

Op dit punt vroeg de minister van binnenlandsche zaken het advies van zijn ambtgenoot van financiën.

Deze merkte op, dat in het onderhavige geval de wet tot heffing van een couponbelasting niet van toepassing is, omdat het hier een onderhandsche geldleening betrof en er van uitgifte van effecten geen sprake was. „Ware dit anders, dan zou—aldus de minister van financiën—uit juridisch oogpunt tegen de onderwerpelijke bepaling toch geen bezwaar kunnen worden gemaakt, daar art. 5 der wet den schuldenaar van de opbrengst „bevoegd” doch niet „verplicht” verklaart om de belasting bij de uitbetaling van de rente af te houden. Had de wetgever bedoeld dit verhaalsrecht van openbare orde te verklaren, dan zou een redactie moeten zijn gevolgd, zooals die wordt aangetroffen in art. 8, leden 3 en 5 der omzetbelastingwet 1933.”

Het valt niet te ontkennen, dat op dit punt de raad van state het veld moest ruimen; het college moest erkennen, dat zijn beroep op de wet tot heffing van een couponbelasting niet heel klemmend was.

Met het tweede argument staat de raad van state o.i. wel heel sterk.

„De afdeeling blijft van oordeel, dat, indien de risicoclausule bij gemeenteleeningen door de kroon als toelaatbaar wordt aangemerkt, mits zij maar vergezeld gaat van de voorwaarde, dat de gemeente de leening te allen tijde kan opzeggen, de gemeenten zich weliswaar van het bij hare leeningen aanvaarde risico kunnen ontslaan, doch slechts om, wanneer zij voor de aflossing opnieuw een beroep op de beleggingsmarkt moeten doen, die markt althans het zeer belangrijk deel daarvan, waarover de centrale beleggingsraad zijn werkzaamheid uitstrekt, voor zich gesloten te zien ¹⁾, tenzij zij wederom toestemmen in het aan-

¹⁾ Ook daarom zouden de gemeenten niet tot aflossing van de bij de rijksfondsen gesloten leeningen kunnen overgaan, omdat zij niet in staat zouden zijn op de open beleggingsmarkt dus door de uitgifte van obligatieleeningen, de gelden te verkrijgen, welke voor de aflossing aan de rijksfondsen noodig zouden zijn. In dit geval toch zou de plotselinge vraag het aanbod verre overtreffen, wat tot een sterke verhooging van den rentevoet zou leiden, een rentevoet welke hooger zou liggen dan de met de belasting verhoogde oude rentevoet.

vaarden van eene leening, waaraan de risicoclausule is verbonden. Het gevolg daarvan zal zijn, dat de centrale beleggingsraad zijn inzicht tegen het gevoelen van de kroon in feitelijk zal kunnen doen zegevieren en dat de waarborg, welke de minister in de opzegbaarheid gelegen acht te zijn, illusoir blijkt."

De minister kon tegen dit betoog weinig inbrengen, wat o.a. blijkt uit de volgende door den minister gegeven beschouwing:

"Zeer zeker is het mogelijk, dat bij het nieuwe beroep, dat de gemeente, indien zij van dit recht (tot opzegging der leening — red.) gebruik maakt, op de beleggingsmarkt zal doen, dezelfde voorwaarde wordt gesteld. Evenwel heeft deze voorwaarde alsdan niet meer het bezwaar, dat de omvang van de verplichting, die zij op de gemeente legt, onbekend is."

Men kan zich gemakkelijk voorstellen, dat de raad van state zich niet door den minister heeft kunnen laten overtuigen.

Zooals wij reeds zeiden, de minister heeft naar een praktische oplossing gezocht. De praktijk heeft behoefte aan praktische oplossingen. Het verwondert ons daarom, dat men zooveel overwegingen van principieelen aard heeft laten voorafgaan. Het is inderdaad een feit, dat de voorwaarde, dat de gemeente eventueele belastingen op rente en aflossingen der leening voor haar rekening moet nemen, een verplichting op de gemeente legt, waarvan de omvang onbekend is. De omvang van deze verplichting is echter niet afhankelijk van de beslissing van een willekeurig iemand, doch van de wetgevende macht. Dat het financieel belang der gemeenten wel eens meer door maatregelen van de wetgevende macht wordt bedreigd is op zich zelf geen unicum, doch wordt den laatsten tijd maar al te zeer ondervonden en in heel wat erger mate, dan ooit met de couponbelasting het geval zal zijn.

De minister had o.i. eenvoudig kunnen volstaan met vier overwegingen; ten eerste, met vast te stellen, dat de centrale beleggingsraad bevoegd is de bestreden voorwaarde te stellen; ten tweede, dat het gewenscht is, dat voor de gemeenten de gelegenheid blijft bestaan om gelden bij de rijksfondsen op te nemen; ten derde, dat een eventueele belasting op rente en aflossing in het complex van regeeringsmaatregelen bij voorhaat als een billijke heffing moet worden beschouwd en ten vierde, dat het er niet toe doet, of de geldgever deze betaalt omdat de voorwaarde, wie de belasting betaalt, of zal betalen, behoort tot het complex van concrete bedingen, waarop de eene partij aan de andere geld leent en welke in haar totaliteit zullen worden bepaald door de verhoudingen op de beleggingsmarkt.

In dit geval zou het ook weinig moeite gekost

hebben om het raadsbesluit van Driebergen — Rijsenburg goed te keuren,

Mits men bij dit alles maar „praktisch“ is en afstapt van principieele overwegingen. Principieele overwegingen hebben alleen waarde als men met even sterke partijen te doen heeft. In dit geval is de positie van den centralen beleggingsraad veel sterker, dan die van de geld ter leen vragende gemeente, ook al dank zij het feit, dat de gemeenten hebben nagelaten zich in goede tijden als geldnemers beter te organiseeren waarop ook in dit blad wel eerder is gewezen.

(Weekbl. v.d. Ned. Bond van Gemeentambtenaren, jaargang 1934 blz. 133).

Gedeputeerde Staten van Noordbrabant hebben onder dagteekening van 28 Februari ll. de volgende aanschrijving gericht aan de gemeentebesturen in die provincie.

Krachtens Koninklijk besluit van 19 Januari 1934, St. bl. no. 16, is op 25 Februari j.l. in werking getreden de wet van 29 December 1933, St. bl. no. 780, tot heffing eener couponbelasting.

Art. 5 dier wet geeft de gemeente de bevoegdheid om hetgeen zij volgens dat wetsartikel aan belasting zal moeten betalen, in te houden op de aan rechthebbenden uit te betalen rente.

In het financieel belang der gemeente behoort o.i. van deze bevoegdheid gebruik te worden gemaakt, tenzij de voorwaarden der betrokken overeenkomst zich daartegen mochten verzetten. Wij noodigen den raad mitsdien uit, daartoe te besluiten.

Aangezien twijfel kan bestaan omtrent de rechtsgeldigheid van dergelijke besluiten, genomen vóór de inwerkingtreding der wet, geven wij den raden, die reeds vóór 25 Februari 1934 tot verhaal der belasting hebben besloten, in overweging, ter zake een nieuw besluit te nemen.

Wij zullen gaarne zoo spoedig mogelijk met de beslissing van den raad-zoo noodig gemotiveerd in kennis worden gesteld; indien ten laste der gemeente geen couponleeningen loopen, ware dit mede te deelen.

Wat betreft de wijze van raming en verantwoording van belasting en verhaal daarvan, deelen wij U mede, dat deze naar onze meening het eenvoudigst kan geschieden door hiervoor een uitgaafpost („Couponbelasting“) tot gelijk bedrag uit te trekken op Hoofdstuk II Gewone dienst.

Ten einde de noodige uniformiteit te bereiken, noodigen wij U uit, aldus te handelen. (Weekbl. voor Gemeentebelangen, jaargang 1934 blz. 85.)

MALEISCH GEDEELTE.

Prentah desa (Desabestuur.)

Segala peperentahan, ja boleh dibilang semoea oeroesan Negeri di Hindia Belanda; tergantoeng dari peperentahan di desa. Djika perentah desa tida koewat, tida mengindahken, tida sepadan kepada keadaän zaman, menoeroet saja poenja kejakinan, semoewa peperentahan, aken tersia² belaka. Dari itoe dengan tiada ragoe² lagi, saja berani bilang dengan fikiran jang tenang, bahwa peperentahan didesa (desabestuur) itoe *fondament* dari peperentahan Hindia Belanda.

Berhoeboeng dengan itoe saja, dibawah ini aken mengoeraiken keadaän perentah desa di residentie Besoeiki agar soepaja segala golongan di Hindia Belanda, maoepoen bangsa apa sadsja dan termasoek golongan politiek apa sahadsja, maoepoen ambtenaar dan particulier, bisa mengetahoei sedalem² nja; teroetama djoega hal ini penting boewat anggauta² dari Dewan Kaboepaten (Regentschapsraad), karena atoeran perentah desa itoe, menoeroet Inlandsche Gemeenteordonnantie dan Instellingsordonnantie Regentschapsraad, mendjadi oeroesan jang penting, ja boleh dibilang terpenting, dari Regentschapsraad.

Boeat terangnya ini oeroesan, saja bermoela aken menerangkan, begaimanakah oeroesan desabestuur sebelom adanja decentralisatie boeat residentie Besoeiki dan bagaimanakah kedjadianja di dalem praktik, dengan saja tambah katerangan² jang saja alami lima belas tahoen lamanja.

Dengan besluit tanggal 31 Maart 1892 No. 11/19/S. P. T. Resident Besoeiki telah menetapkan atoeran perentah desa dengan menginget: Nota dari inspecteur Cultures dan fatsal 71 Regeeringsreglement dan Inlandsch Reglement kemoedian besluit itoe diberobah sedikit ja'ni tentang banjaknja tanah petjatan (ambtsveld) dengan besluit tt. 30 Mei 1895 No. 34/9/S dan 27 November 1906 No. 14321; berobahan pengabisan tentang wang anggoeran (afkoopdiensten) ja'ni besluitnja tt. 10 Mei 1922 No. 5274/5/D.

Djika kita mengingeti bahwa sekarang tahoen 1934, keadaän politiek sedjak 1908 Hindia Belanda ini amat beda dengar doelo², tambah² sedjak adanja volksraad dan Regentschapsraad serta raad² lain, keadaän lain² dalem segala oeroesan tambah madjoe, maka tida perloe saja oeraiken lagi bahwa alasan² goena menetapkan dan mengoeroes prentah desa dalem taoen 1892 itoe soesah amat koeno dan seharoesnja diberobah ditjotjokken menoeroet keadaän zaman.

Menoeroet saia poenja pengalaman keadaän² hal ini dilain² tempat di Djawa Timoer hampir sama, dari itoe apabila saia mengoeraiken artikel per artikel dari besluit² terseboet diatas dengan meliat keadaän di praktik, barangkali soedah

bisa diboeat sedikit pemimpin goena menetapkan atoeran ini, dengan menginget Inlandsch Gemeente ordonnantie taoen 1906 dan Stbl. 1929 No. 295.

Fatsal 1: menjeboetken terdjadi dari berapa orangkah perentah desa itoe, jang diboeat azas banjaknja orang koeat, artinja orang koeat, ja'ni orang jang poenja roemah atau orang jang poenja tanah. Ini azas saia rasa tida perloe lagi diberobah, karena dalem praktik tida kedengeran kerewelan apa² asal sadsja Bestuursambtenaar memperhatiken register adanja pemerentah desa, sebab kadang² pemerentah desa lebih banjak ditimbang besluit ketetepannja, jang soedah tentoe akan dapet hasil dari barang jang tida halal. Djoega adanja orang koeat tiap² taoen haroes ditetapken dengan mengoempoelken di roemah kepala desa. Ini koempoelan bisa dipergoenaken djoega boewat meremboek matjem² hal diboeat „volles universiteit” (tilik desa).

Fatsal 2: mengatoer bilakah haroes diadaken pedoeoehan (gehucht) baroe. Tida begitoe penting.

Fatsal 3: Perentah desa, selainnja kepala desa (petinggi) haroes diangkat dan dilepas oleh kepala desa, dengan di remboek lebih doelo² dengan orang jang berhak milih petinggi, serta dengan idinnja (onder nadere goedkeuring) Kepala district jang pegang register adanja poenggawa desa, oemoem bilang register,, djondjang krawat”.

Dalem praktik melepas dan mengangkat perentah desa itoe, tida dengan diremboeg lebih doelo² dengan orang² jang berhak milik petinggi. Djoega oempama ini atoeran didjalanken aken tida gampang berdjalan, karena djika sering² mengoempoelken orang² koeat itoe poen koerang baik. Saia moefakat ditiap² desa diadaken oempama 5 orang toea² desa, jang haroes dipintai timbangan, petinggi goena melepas atau mengangkat perentah desa itoe; soedah tentoe orang tertoea desa itoe haroes boeka perentah desa, orang loearan, jang ditetepken wakt² pilihan petinggi. Apalagi di ontwerp Inl. Gemeente ordonnantie baroe hal ini difikirken djoega oleh Pemerentah agoeng.

Djoega sering² petinggi melepas atau mengangkat perentah desa, tida dengan ketoeannja Assistent-Wedono atau wedono. Roepa² akal jang tida baik bisa terdjadi lantaran ini, oempama: orang jang bisa dihoetangi oleh petinggi, atau orang jang gampang disoeroeh partikelir oleh petinggi laloe didjadikennja perentah desa, pendek matjem² akal jang koerang baik. Tjoema dengan djalan sering² periksa register djondjang kerawt, Kepala district bisa menjegah hal ini. Familie Regeering haroes djoega diperhatiken.

Fatsal 4: menjeboetken, bahwa kepala desa dapet pantjen, oempmanja boeat desa jang poenja orang koeat 200 orang, 4 orang jang djadi pantjen

artinja saban 4 orang koeat haroes bekerdja oentoek keperloean petinggi, zonder dapet bajaran apa². Djadi apabila ada orang koeat 200 itoe orang koeat saban $\frac{200}{4} \times 1$ hari atau 50 hari sekali, atau 7 hari setahoennja haroes bekerdja zonder bajaran. Djika orang koeat ada 3000 orang menoeroet besluit 1892 ini, mestinja jang djadi pantjen $4 + 1 \times \frac{(3000-200)}{100} = 32$ orang. Apabila dihitoeng 100 orang saban hari kepala desa bisa dapet keoentoengan 4×15 sen = f 0.60, setaoen $360 \times f 0.60 = f 216$.— desa jang 3000 orang koeatnja, setaoennja petinggi dapet hasil $32 \times 15 \times 360 = f 1720$.— Ini apabila besluit terseboet diatas soenggoeh didjalanken. Djika menginget bahwa besluit itoe taoen 1892 tentoe bisa kedjadian besluit itoe keloepaän, makloem mengatoer archief itoe tida moedah.

Afkoop pantjendiensten tida diseboetken boleh atau tida.

(Aken disamboeng).

ADMINISTRATIEVE JURISPRUDENTIE

(Salinan).

91. Gedeputeerden Djawa-tengah. Soerat hari boelan 28 December 1933 No. 123/5/10.

Memeriksa majit dan memberi idzin mengoeboer dipinta soepaja ditetepkan didalam Regentschapsverordeningen.

Didalam Doodschouwordonnantie (Peratoeran memeriksa majit) jang termowat dalam Staatsblad 1916 No. 612, sebagai mana jang telah dirobah dengan Staatsblad 1925 No. 258, maka tentang hal memeriksa majit oentoek menetepkan matinja orang periboemi dan orang bangsa Asing lantaran sakit apa itoelah soedah teratoer sampai tjoekoep habis-habisan. Lantaran dari itoe maka apabila Ordonnantie itoe ditambahi poela satoe peratoeran memeriksa majit pada Regentschapsverordening itoelah menjalahi fatsal 56 lid 1 dari Regentschapsordonnantie. *)

Adapon Regentschap² itoe menoeroet fatsal 4

*) Fatsal 56 lid 1 dari Regentschapsordonnantie boenjinja begini:

„Di dalam verordening² nja Regentschap tiadalah boleh „dimowat ketentoean² (peratoeran²) tentang hal perkara² „jang soedah ditetapkan dalam Algemeene verordening „(soerat oendang² oemoem dari Pmerentah) atau dalam „didalam Provinciale verordeningen, hal² mana boleh „terpakai boewat Regentschap, diketjoewalikan djikalau „ditetepkan dalam Algemeene — atau Provinciale ver- „ordening, Regentschap boleh bikin itoe verordening „sendiri.”

dari Instellingsordonnantienja sama mempoenja kekoewasaän menetepkan verordening hal mengoe- wasai pekoeboeran oemoem, oleh karena itoe boleh menetepkan tariefnja. Dari pembajaran jang mesti dipoengoet dari orang jang mengoeboer majit di sitoe, dan Regentschap berkoewasa membagi koeboeranja orang djadi beberapa klas dan lagi me- netepkan tempo boekanja pekoeboeran oemoem itoe oentoek mengoeboerkan majit d.l.l. Tetapi menoeroet fahamnja College van Gedeputeerden dari Provinciale Raad Djawa-tengah didalam ke- koewasaän Regentschap atas pekoeboeran tadi tiadalah diseboetkan, bahwa mengoeboer majit itoe orang diwadjabkan minta idzin.

Se-andenja diadakan peratoeran jang begitoe toh Regentschapsraad lantas mengindjak didalam peperentahan jang telah diserahkan pada Provin- cie, jaitoe menoeroet fatsal 11 dari Instellings- ordonnantie dari tiga Provincie, satoe kekoewasaän oentoek menetepkan sesoewatoe perkara didalam Verordening, hal² jang telah diterangkan didalam Ordonnantie dari 15 December 1864 (Staatsblad No. 196) sebagaimana jang soedah dirobah pada kemoedian hari (jalah hal mengoeboer majit dari bangsa Europa dan anak boemi dan dari bangsa jang disamakan dengan mereka itoe.

VERZEKER U bij de

INDISCHE LLOYD

LAAGSTE PREMIËN

COULANTE SCHADEREGELING

PERSONALIA.

Verkozen:

tot lid van den Stads Gemeenteraad van Mage- lang, A. Huismans;

Benoemd:

tot Adjunct-Adviseur voor de Decentralisatie, dr. A. J. R. Heinsius.

OFFICIEELE MEDEDEELINGEN.

Verslag van het 24e Decentralisatie. Naar aanleiding van ontvangen verzoeken om toezending van het verslag van het laatste Decentralisatie Congres, deelt het Bestuur mede, dat de publicatie binnenkort zal schijnen.